

РЕШЕНИЕ

№ 1761

гр. София, 06.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-A СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и трети март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Виолета Йовчева

Членове: Мариана Георгиева
Димитър Ковачев

при участието на секретаря Христина Сп. К.
като разгледа докладваното от Мариана Георгиева Въззивно гражданско дело № 20221100506871 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 – 273 от ГПК.

С решение от 19.04.2022г., постановено по гр.д. № 55407/2021г. Софийски районен съд, ГО, 46 състав, е признато за установено по предявления от Д. А. Н. – Л. срещу Столична община иск с правно основание чл. 439 от ГПК, че ищцата не дължи на ответника сумата от 200 лева, представляваща административно наказание “глоба”, наложена с наказателно постановление № 315193/27.06.2017г., за събирането на която е образувано изпълнително дело № 20218490402501 по описа на ЧСИ А.П., рег. № 849 на КЧСИ, поради погасяване на вземането по давност.

Срещу решението е подадена въззивна жалба от ответника Столична община, в която са изложени доводи за допуснати съществени нарушения на съдопроизводствени правила, довели до необоснованост на формираните от първоинстанционния съд изводи, както и за нарушение на материалния закон. Конкретно се твърди, че в случая е установено обстоятелството, че ищцата е извършила административно нарушение по Наредбата за реда и условията за пътуване с обществения градски транспорт на територията на Столична община, за което е санкционирана с влязло в сила наказателно постановление.

Ответникът е предприел действия за събиране на наложената глоба, което е станало преди да е изтекла погасителната давност за събиране на наложената глоба, представляваща по своето естество публично задължение. На следващо място, развити са съображения, че в случая не е изтекла абсолютната погасителна давност за предприемането на изпълнителни действия. Освен това несъбирането на вземането не можело да се вмени във вина нито на кредитора, нито на органа по принудително изпълнение, тъй като същото може да се дължи на липса на парични средства и друго имущество на длъжника, към което да се насочи изпълнението. Аргументира се становище, че преценката за заличаване на дадено публично задължение по давност е единствено в компетентността на съответния административно-наказващ орган. Поддържа се, че в случаите, в които се събират принудително публични задължения, представляващи наложена глоба по наказателно постановление, е налице и обществен интерес, както и постигане на превантивната функция на закона, като се предотвратяват по-нататъшни такива нарушения, които са изключително масови и се извършват именно с конкретната цел да не бъде заплащана ползваната услуга. По тези съображения е направено искане за отмяна на обжалваното решение и постановяване на друго, с което предявеният иск да се отхвърли.

В срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК насрещната страна Д. А. Н. – Л. е подала отговор на въззивната жалба, с който същата се оспорва по подробно изложени съображения. Счита първоинстанционното за обосновано, като постановено в правилно приложение на материалния закон и съобразно ангажираните в производството доказателства. Поддържа становище, че изложените във въззивната жалба съображения са неотносими към предмета на спора. Сочи, че по отношение на вземанията по влезли в сила наказателни постановления е налице специална правна уредба, регламентираща давността за изпълнение на наложените административни наказания, включително погасителния давностен срок и началния момент, от който този срок тече – чл. 82 от ЗАНН. При прилагането на специалната нормативна регламентация по чл. 82, ал. 1, б. „а“, вр. ал. 2 от ЗАНН, следва извода, че по отношение на публичните вземания за глоби по наказателно постановление, погасителният давностен срок е започнал да тече от датата на влизане в сила на същото. В случая към датата на образуване на процесното изпълнително производство за принудително събиране на вземането – 26.02.2021г., давността за събиране

на наложената глоба е изтекла. По изложените съображения е направено искане за потвърждаване на обжалваното решение.

Софийският градски съд, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение и съобразно чл. 12 от ГПК във връзка с наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на въззиваемия, намира за установено следното:

Жалбата е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК и е допустима, а разгледана по същество е основателна.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Предявен е отрицателен установителен иск с правно основание чл. 439 от ГПК за установяване недължимост на публично общинско вземане по влязло в сила наказателно постановление, издадено от кмета на Столична община, с което на основание чл. 35, ал. 7, т. 1 от Наредбата за реда и условията за пътуване с обществения градски транспорт на територията на Столична община (НРУПОГТТСО) на Д. А. Н. – Л. е наложено административно наказание "глоба" в размер на 200 лева за извършено нарушение на чл. 18, т. 1, б. "а", б. "б.", б. "в" вр. чл. 35, ал. 1, вр. чл. 34, ал. 3 от НРУПОГТТСО.

В исковата молба са заявени фактически твърдения, че издаденото срещу ищцата наказателно постановление е влязло в сила на 10.11.2017г., както и че през 2021г. по молба на вискателя е образувано изпълнително дело № № 20218490402501 по описа на ЧСИ А.П., рег. № 849 на КЧСИ, за събиране на вземането по реда на ГПК. Поддържа се, че давностният срок за погасяване на правото на принудително събиране на вземането е двугодишен, който е изтекъл към датата на образуване на изпълнителното производство.

За да постанови обжалваното решение първоинстанционният съд е приел, че предприетата искова защита по чл. 439 от ГПК е допустима с оглед обстоятелството, че принудителното събиране на публичното задължение е възложено на частен съдебен изпълнител и се реализира по предвидения в ГПК ред. Посочено е, че в случая се касае до т.нар. изпълнителска давност по чл. 82, ал. 1 от ЗАНН, доколкото предмет на принудително събиране е

вземане за наложена глоба, представляваща административно наказание. С решението е съобразена разпоредбата на чл. 82, ал. 1, б. “а” от ЗАНН, която предвижда, че административното наказание не се изпълнява, ако са изтекли две години, когато наказанието е “глоба”, а съгласно чл. 82, ал. 2 от ЗАНН давността започва да тече от влизане в сила на акта, с който е наложено наказанието и се прекъсва с всяко действие на надлежните органи, предприети спрямо наказания за изпълнение на наказанието. А според изричната норма на чл. 82, ал. 3 от ЗАНН, независимо от спирането или прекъсването на давността административното наказание не се изпълнява, ако е изтекъл срок, който надвишава с една втора срока по ал. 1. Посочено е, че приложението на цитираната алинея е изключено по отношение на глобата, когато за събирането ѝ в срока по ал. 1 е образувано изпълнително производство. В мотивите на решението е прието, че наказателното постановление, с което на ищцата е наложено административно наказание “глоба” е влязло в сила на 10.11.2017г., а на 26.02.2021г. е образувано процесното изпълнително производство пред ЧСИ А.П. за принудително събиране на вземането. При съобразяване на приложимата разпоредба на чл. 82 от ЗАНН и с оглед липсата на данни, че от датата на влизане в сила на наказателното постановление до образуване на изпълнителното дело са били предприемани от кредитора действия, които по естеството си са прекъснали течението на давността, е направен извод, че предявеният иск е основателен.

Настоящият съдебен състав счита, че първоинстанционното решение е валидно и допустимо. По релевираните във въззивното производство оплаквания за неправилност на същото, приема следното:

Разпоредбата на чл. 439 от ГПК предвижда защита на длъжника по исков ред, след като кредиторът е предприел изпълнителни действия въз основа на изпълнителното основание. Законодателят е уредил защитата на длъжника да се основава само на факти, настъпили след приключване на съдебното дирене в производството, по което е издадено изпълнителното основание.

В случая ищецът претендира защита по чл. 439 от ГПК, като се позовава на изтекла погасителна давност за принудително събиране на вземането, удостоверено в издаденото срещу него наказателно постановление. При наведени твърдения за настъпили след влизане в сила на изпълнителното

основание факти, с които се свързва недължимост на претендираното от ответника /твърдение за факти, с които се отрича материалното право на вискателя/, предявеният иск по чл. 439 от ГПК е допустим, тъй като установяването на тези факти е в състояние да рефлектира върху дължимостта на процесното вземане. Съобразно приетото становище в правната теория и съдебна практика, погасителната давност не води до погасяване на самото вземане, а само на възможността да бъде принудително изпълнено. Вземането продължава да съществува като вземане и длъжникът продължава да го дължи, но възможността да бъде изпълнено е ограничена само до доброволното му изпълнение – чл. 118 от ЗЗД. В този смисъл следва да се разбира и търсената с процесните отрицателни установителни искове съдебна защита – установяване недължимост на вземания поради давност като правен резултат означава установяване, че е погасена възможността за принудителното им изпълнение. В конкретния случай предявените отрицателни установителни искове по чл. 439 от ГПК се основават на твърдението на ищеца, че процесните вземания са погасени по давност към датата на подаване на исковата молба.

По делото не е спорно обстоятелството, че с наказателно постановление № 315193/2017г. от 27.06.2017г., издадено от зам. Кмет на Столична община, на ищцата Д. А. Н. - Л., е било наложено административно наказание - глоба в размер на 200 лв. съгласно чл. 35, ал. 7, т. 1 от НРУПОГТТСО. Не се спори между страните, а и с оглед данните по делото, съдът приема, че процесното наказателно постановление е влязло в сила на 10.11.2017г. За събиране на наложената на ищцата по административен ред глоба въз основа на възлагателно писмо за събиране на публични вземания от Столична община с вх. № 3727/26.02.2021г. е образувано на 26.02.2021г. процесното изпълнително дело № 20218490402501 по описа на ЧСИ А.П., рег. № 849 на КЧСИ.

Разпоредбата на чл. 162 от ДОПК определя кои са публичните държавни и общински вземания, като ал. 2, т. 7 сочи като такива вземанията по влезли в сила наказателни постановления. Нормата на чл. 168, т. 3 от ДОПК предвижда възможността за погасяване на публичното вземане по давност.

Съгласно чл. 162, ал. 2, т. 7 от ДОПК, вземанията по влезли в сила

наказателни постановления са публични, и съгласно чл. 163, ал. 1 и, ал. 3 от ДОПК поначало се събират по реда на ДОПК от публичните изпълнители при Националната агенция за приходите, освен ако в закон е предвидено друго. В случая ответната Столична община се е възползвала от предоставената ѝ с чл. 2, ал. 3 от ЗЧСИ възможност за избор, като с възлагателно писмо от 26.02.2021г. е възложила събирането на глобата и а частен съдебен изпълнител. Изпълнителното производство пред съдебния изпълнител се развива по реда на ГПК - съгласно изричната разпоредба на чл. 163, ал. 4 от ДОПК, предвид което на 31.08.2021г. на ищцата е била изпратена покана за доброволно изпълнение по чл. 428, ал. 1 и 2 от ГПК с изх. № 30428/31.08.2021 г. по образуваното срещу нея изпълнително дело № 20218490402501 по описа на ЧСИ А.П., рег. № 849 на КЧСИ. Следователно, тъй като са налице изключенията по чл. 163, ал. 1 и ал. 3 от ДОПК - принудителното изпълнение се развива не по реда на ДОПК, а по реда на ГПК. С оглед дадените разяснения с определение № 5 от 04.02.2020 г. по адм. д. № 66/2019 г., смесен 5 членен състав на ВАС и ВКС, постановено по реда на чл. 135, ал. 4 от АПК, след като е образувано изпълнително дело по реда на ГПК на основание чл. 163, ал. 4 от ДОПК, събирането на публичното задължение се извършва по ГПК, като защитата срещу изпълнението също се провежда по предвидените в ГПК производства по обжалване действията по изпълнението – чл. 435 и сл. от ГПК и по исков ред по чл. 439 от ГПК. В този смисъл са и определение № 16/16.04.2021г. на смесен петчленен състав на ВАС и ВКС по адм.д. № 14/2021г., определение № 8 от 29.03.2021г. по гр.д. № 6/2021г., 5-членен състав на ВКС и ВАС, както и постановените по сходни казуси определение № 63 от 17.10.2017г. на ВАС по адм. д. № 47/2017г., определение № 48 от 22.05.2018г. на ВАС по адм. д. № 34/2018г., определение № 87 от 29.11.2019г. по адм. д. № 45/2019г., определение № 39 от 02.10.2020г. по адм. д. № 23/2020г., определение № 52 от 29.12.2020 г. на ВКС по гр. д. № 38/2020 г., 5-членен с-в.

Съгласно чл. 171, ал. 1 ДОПК, публичните вземания се погасяват с изтичането на 5-годишен давностен срок, считано от 1 януари на годината, следваща годината, през която е следвало да се плати публичното задължение, освен ако в закон е предвиден по-кратък срок. Алинея две предвижда и абсолютна погасителна давност от 10 години, считано от 1

януари на годината, следваща годината, през която е следвало да се плати публичното задължение, като се погасяват всички публични вземания независимо от спирането или прекъсването на давността освен в случаите, когато задължението е отсрочено или разсрочено; вземането е предявено в производство по несъстоятелност; е образувано наказателно производство, от изхода на което зависи установяването или събирането на публичното задължение; изпълнението е спряно по искане на длъжника; е подадена жалба за разрешаване на спор по глава шестнадесета, раздел IIа.

Давността за изпълнение на административното наказание е изтичане на определен срок от време, установен със закон, в който надлежният орган бездейства да упражни правомощията си да приложи административно-наказателната репресия спрямо извършителя на нарушението. Давността за изпълнение на административно наказание, наричана още изпълнителска давност, е изтичане на установен от закона срок от време, в който надлежният орган на публичното право проявява пасивност по отношение на правомощието си да приложи административно-наказателна репресия спрямо извършителя на административно нарушение. Видовете изпълнителска давност са обикновена и абсолютна.

Глобата, наложена с наказателно постановление, представлява публично вземане по смисъла на чл. 162, ал. 2, т. 7 ДОПК, но същата е и административно наказание, предвидено в чл. 13, б. "б." ЗАНН. Съгласно задължителните тълкувателни разяснения на Тълкувателно решение № 2/12.04.2017 г. по тълк. дело № 3/2016 г. по описа на ВАС, при разглеждане на правната природа на глобата превес следва да има нейният характер на административно наказание, а не нейният характер на публично вземане, поради което срокът по чл. 171, ал. 1 ДОПК е неприложим по отношение на давността за това вземане. Съгласно разпоредбата на чл. 82, ал. 1, б. "а" ЗАНН, обикновената давност, с която се погасява правото на принудително изпълнение на глобата, е две години, а без оглед на настъпили обстоятелства по нейното спиране или прекъсване, абсолютната давност изтича след три години, съобразно нормата на чл. 82, ал. 3 ЗАНН. Последната е неприложима в случаите, когато в двугодишния срок от влизане в сила на наказателното постановление е било образувано изпълнително производство за събиране на вземането (арг. чл. 82, ал. 4 ЗАНН), но в противен случай, ако в посочения 2-

годишен срок не се предприемат изпълнителни действия, глобата не подлежи на изпълнение по принудителен ред.

В настоящия случай оспореното вземане е наложено като глоба с наказателно постановление № 315193/2017 от 27.06.2017г., което е влязло в сила на 10.11.2017г. Възлагателното писмо за събиране е получено от съдебния изпълнител на 26.02.2021г., т.е. след като е изтекла обикновената давност за изпълнение на вземането (считано от 11.11.2019г.), така и абсолютната такава (считано от 11.11.2020г.). При липсата на данни за други настъпили обстоятелства по смисъла на чл. 115 или чл. 116 ЗЗД, обуславящи прекъсване или спиране на давностния срок през двугодишния период от влизане в сила на административния акт, изпълнително дело по описа на ЧСИ А.П. е образувано за неподлежащо на принудително изпълнение вземане, а към настоящия момент правото на кредитора за принудително удовлетворение на оспорената глоба е погасено, поради което предявеният отрицателен установителен иск е основателен и следва да бъде уважен.

Изложените от въззивника доводи във въззивната жалба са неоснователни. Дали административното нарушение, за което е наложено наказанието, действително е било извършено или не, е въпрос, който е извън предмета на настоящия правен спор, доколкото е налице влязло в сила наказателно постановление, съставляващо изпълнително основание. Безспорно е по делото обстоятелството, че преди кредиторът да предприеме действия за събиране на вземането за глоба, срокът на изпълнителската давност е бил изтекъл и за длъжника е възникнало правото да се позове на това обстоятелство.

На следващо място, неоснователно въззивникът се позовава на абсолютна погасителна давност за вземането. Същата е приложима само в хипотеза, в която давността е била спирана или прекъсвана преди да изтече срокът на по-кратката давност, тази за изпълнение на наказанието. В производството от страна на ответника не са въведени твърдения за настъпване на обстоятелства, довели до спиране или до прекъсване на давността, за да изследва съдът въпроса за настъпването на абсолютна давност за погасяване на наложеното наказание.

Относно възражението на жалбоподателя, че преценката за заличаване на дадено публично вземане като погасено по давност е в компетентността на

съответния административно-наказващ орган, следва да се посочи, че последното макар да е вярно, не лишава гражданския съд от правораздавателната му компетентност да разгледа и разреши правния спор, с който е сезиран. Обсъжданият въпрос е разрешен по задължителен начин с определение № 52 от 29.12.2020 г. на ВКС по гр. дело № 38/2020 г., 5-членен състав, съгласно което редът за събиране на публичното вземане определя и компетентния съд, който следва да се произнесе по исковата молба за установяване несъществуването на това вземане. Възприето е, че когато на основание чл. 163, ал. 4 от ДОПК, вр. чл. 2, ал. 3 ЗЧСИ публичното вземане е възложено за събиране на частен съдебен изпълнител /както е в процесния случай/, то и предявеният иск е с правно основание чл. 439 от ГПК и следва да се разгледа от гражданския съд. След като събирането на публичното вземане е възложено на ЧСИ и същият извършва процесуални действия по реда на ГПК, то по аргумент за по-силното основание, защитата на длъжника по исков ред срещу изпълнението - за установяване възможността задължението му да се събере принудително, се осъществява също по реда на ГПК - чрез иска по чл. 439 от ГПК, като компетентен да разгледа и да се произнесе по него е общият (гражданският) съд - чл. 14, ал. 1 от ГПК /така определение № 8 от 29.03.2021г. по гр.д. № 6/2021г., 5-членен състав на ВКС и ВАС.

Поради изложеното предявеният отрицателен установителен иск с правно основание чл. 439 от ГПК е основателен.

Като е достигнал до същите изводи първоинстанционният съд е постановил правилно решение, което следва да бъде потвърдено.

По отношение на разноските:

С оглед изложеното в полза на адвокат Н. Д. К. – процесуален представител на въззиваемата следва да се присъдят разноски за адвокатско възнаграждение по реда на чл. 38, ал. 2 от ЗА във връзка с осъщественото процесуално представителство и защита срещу въззивната жалба на насрещната страна. Размерът на адвокатското възнаграждение, определен по реда на чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1 от 2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения /в приложимата редакция към датата на сключване на договора за правна защита и съдействие – 15.06.2022г./, възлиза на сумата от 300 лева.

На основание чл. 280, ал. 3 от ГПК и с оглед цената на иска настоящото решение не подлежи на касационно обжалване.

Така мотивиран Софийският градски съд,

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 3575 от 19.04.2022г., постановено по гр.д. № 55407/2021г. по описа на СРС, ГО, 46 състав.

ОСЪЖДА Столична община, гр. София, ул. “Московска” № 33 да заплати на адвокат Н. Д. К. от САК, с личен номер ****, с адрес на упражняване на дейността – гр. София, ул. ****, на основание чл. 38, ал. 2, вр. чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗА, сумата от 300 /триста/ лева – адвокатско възнаграждение за оказана безплатна адвокатска помощ и съдействие за осъществяването процесуално представителство на Д. А. Н. – Л. по в.гр.д. № 6871/2022г. по описа на СГС, ГО, II А въззивен състав.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____